

Garnalenschub krijgt bij poters tweede kans

Hij deed 25 jaar geleden veelbelovende proeven met garnalenschubben als gewasbeschermer in de pootaardappelteelt. Toch stierf het project een zachte dood. Nu krijgt Wiebe Postma uit Vrouwenparochie een tweede kans.

AAN DIRK VAN DER MEULEN

Hij was boer in Arum, zette nadien een landbouwmachine-importbedrijf op en handelde met zijn Postma Trading ook in allerlei agrarische producten. Zoals Cai Pan Uiermint dat de uier en spenen van een koe beschermt. Op een dag belde Heiploeg met de vraag of het middel ook te gebruiken was voor garnalenschubbers ter bescherming van hun handen.

Postma raadde dat af, maar het telefoontje leidde er wel toe dat hij in contact kwam met uitvinder Geert Jan Zanstra uit Dearsum, die chitine-onderzoek deed voor de garnalengigant uit Zoutkamp. Heiploeg wilde namelijk deze stof in garnalenschubben tot meerwaarde brengen. Chitine komt veelvuldig voor in de natuur, maar is vooral goed te isoleren uit de pantsers van garnalen.

Zanstra zocht in eerste instantie naar toepassingen in de waterzuivering. Via Postma werd het onderzoek verbreed naar de teelt van pootaardappelen. „Het was bekend dat chitine, door het vloeibaar te maken tot chitosan, een coating vormt met anti-microbiële eigenschappen. Ik wilde wel eens onderzoeken wat zo'n behandeling met pootaardappelen doet.” Het resultaat was verbluffend. De spraybehandeling stimuleerde de kiemkracht van de poter en dat resulteerde tot de oogst van een groter tal aardappelen.

Een ander onderzoek betrof het sproeien van de grond tegelijkertijd met het poten van de aardappelen.

Met chitine krijgen ziekten minder vat op aardappelplant

Ook die uitkomsten waren positief. Chitine zorgde voor een gezonder bodemleven, waardoor ziekten en kwalen niet alleen minder vat krijgen op de aardappelplant, maar ook op andere gewassen. Postma en Zanstra brachten de middelen als Hamerol op de markt, genoemd naar de straat waar Postma sinds 1986 woont: de Hamerenweg in Vrouwenparochie.

Het middel had wel een nadeel: de spuitinstallaties konden verstopt raken door het uitvlokken van de chitine. Mede hierdoor en doordat akkerbouwers destijds meer geloof hechten aan bestrijdingsmiddelen dan aan het 'garnalengoedje', stierf het chitine-project toch een zachte dood en belandden de garnalenschubben weer hoofdzakelijk in het veevoer.

Totdat Postma twee jaar geleden in deze krant las dat het Waddenfonds 450.000 euro beschikbaar stelde voor een onderzoek van Wageningen Research en LTO Projecten naar de toepassing van chitine in garnalenschubben als gewasbeschermingsmiddel. De tijden zijn veranderd. Er komen meer garnalenschubben op de markt door de toename van het machinaal pellen en in de akkerbouw is meer belangstelling voor groene gewasbescherming.

Postma kreeg gedaan dat er dit jaar tijdens de Bildtse Aardappelweken een proefveld aangelegd wordt met aardappelruggen die wel en niet behandeld zijn met het garnalengoedje. Maar onlangs werd bekend dat LTO Projecten zich uit het onderzoek teruggetrokken had en dat het onderzoeksproject bij de proefboerderij Kollumerwaard bij Munnekezijl was afgeblazen. Het gebruik van de chitine en de garnalenschubben had niet tot noemenswaardige verschillen en dus voordelen geleid, ondanks dat onderzoekers van Wageningen elders wel veelbelovende resultaten boekten. Resultaten die de uitkomsten van Postma's onderzoek 25 jaar geleden bevestigden.

Postma stond er echter op dat de proef op het Bildt doorgang zou vinden. Dat de proef bij de Kollumerwaard was mislukt, verbaasde hem niks. „Je moet dit middel gebruiken op oude gronden met een relatief hoge ziektedruk, niet op jonge, schone gronden bij het Lauwersmeer.”

Die vasthoudendheid is beloofd. Het proefveld is wat kleiner dan gepland, maar toch. De proef vindt plaats onder auspiciën van de SPNA proefboerderij Kollumerwaard.

Zou Hamerol dan alsnog een succes worden? Postma is er 25 jaar na dato nog altijd van overtuigd dat het middel werkt. Bovendien is er een oplossing bedacht voor de verstoppingen van de spuitmachines: de inzet van chitosan in watercontainers zonder vlokvorming. Hij is al druk doende om het middel geregistreerd te krijgen. Hij heeft daarbij de hulp ingeroepen van een specialist van de brancheorganisatie Akkerbouw.

Wiebe Postma bij het proefveldje aan de Oudebildtdijk. Hier wordt de grond behandeld met chitine uit garnalen.

FOTO HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN